

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра соціальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи наукових досліджень, аналіз та презентація результатів
(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки

спеціальність 052 політологія

ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
(назва інституту, факультету, відділення)

2019 – 2020 навчальний рік

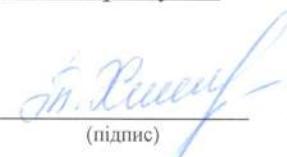
Робоча програма з дисципліни «**Методи наукових досліджень, аналіз та презентація результатів**» для аспірантів за спеціальністю 052 політологія.

Розробники: доктор політичних наук, професор кафедри соціальної роботи
Дунаєва Л.М.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи

Протокол 1 від «29» серпня 20 19 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Л. М. Дунаєва
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією ФЛСР

Протокол від «01» вересня 20 19 р. № 1.

«1» 09 2019 р.

Голова

(підпис)

Кремінська А. К.
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. « _____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. « _____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – змістових модулів – ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки (шифр і назва) Спеціальність 052 політологія (код і назва) Рівень вищої освіти: третій	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		3-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		2 год.	2 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		6 год.	6 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		82 год.	82 год.
		у т.ч. ІНДЗ*: - год.	
Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна **мета** дисципліни, що вивчається - навчити аспірантів адекватно розуміти політичні та політологічні тексти, допомогти їм здійснювати концептуалізацію в рамках їх майбутньої професійної діяльності, аналізувати особливості понятійного апарату, використовуваного політиками і політологами різних країн і напрямків, порівнювати різні типи політичних дискурсів, вибирати найбільш оптимальні з точки зору професійних завдань способи використання понятійного апарату політики і політичної науки. Цілями освоєння дисципліни є також: поглиблене вивчення основних політичних концептів і інших елементів тезауруса сучасної політичної науки; навчання критичного осмислення та аналізу ключових понять світової та вітчизняної політичної науки; ознайомлення зі специфікою формування сучасних понятійних систем в порівнянні з попередніми традиціями концептуалізації політики.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

- здатність до системного творчого мислення та конструювання власних дослідницьких систем та моделей на основі новітніх ідей гуманітарних наук та методологій.
- здатність до управління науковими проектами та написання пропозицій на фінансування наукових досліджень.
- здатність розробляти систему методів наукового дослідження, його стандартні та спеціальні процедури, критично аналізувати, відбирати, засвоювати та використовувати програми кількісного і якісного політичного дослідження із застосуванням політичних та соціологічних методів дослідження
- здатність проводити власне наукове дослідження, результати якого матимуть наукову новизну, теоретичне та практичне значення для розв'язання комплексних проблем у галузі політичних наук, які у тому числі уможливають застосування методів проведеного аналізу для інших досліджень.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

- бути здатним виконувати евристичні завдання, що передбачають діяльність за складним алгоритмом, який містить процедуру конструювання раніше невідомих рішень і потребує використання великих масивів інформації.

- уміння актуалізувати власні наукові проекти та оформлювати пропозиції для фінансування досліджень або реєстрації прав інтелектуальної власності.
- знати основні методики, ефективні стратегії і методи теоретичних та емпіричних досліджень політичних систем та зовнішньої політики держав з урахуванням новітніх кількісних та якісних методів обробки та представлення інформації.
- уміти організувати науково-дослідний процес, вести науковий пошук, продуктувати інноваційні знання, творчо розвивати політичну теорію, збагачувати політичну науку новими розробками та новими висновками.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Методи наукових політичних досліджень.

Тема 1. Поетапна підготовка та структура дисертаційного дослідження

Введення. Загальний дизайн дослідження. Постановка проблеми. Відмінність соціальної і наукової проблеми. Вибір теми дослідження. Постановка цілей і завдань дослідження. Рамки і обмеження дослідження. Практична значимість політичного дослідження.

Тема 2. Стратегія проведення політичного дослідження.

Проведення емпіричного дослідження. Основні поняття. Теорія, методи, дані. Де брати і як вибирати. «Теоретичні» і «емпіричні» дослідження. Значимість теорії: перевірка або побудова. Вибір методу: якісні і кількісні методи. В чому різниця? Описові дослідження. Case study. Порівняльні дослідження. Прикладні дослідження.

Змістовний модуль 2. Аналіз результатів досліджень.

Тема 3. Узагальнення та оцінка результатів досліджень.

Емпіричні бази даних і робота з ними. Огляд основних баз даних. Державна служба статистики. Світовий банк. ООН. Основні рейтинги та індекси. Пошук даних і складання робочих файлів. Підготовка інформації для роботи.

Обробка первинних даних. Проблема спотворення інформації і втрати даних. Первинні і вторинні дані: в чому різниця? Вторинні джерела. Бази даних, моніторинги, статистичні архіви, рейтинги / індекси. Обробка вторинних даних. Первинні дані. Індивідуальні та колективні стратегії збору. Доступ до полю.

Кількісні методи аналізу даних. Проблема валідності. Класифікація методів збору даних. Рівні виміру. Вибірка і розподіл. Нормальний розподіл. Дослідження залежностей. Т-тест. Кореляції. Кореляція і каузальність. Проблема «помилкової каузальності». Коваріація і поняття про простої лінійної залежності. Модель простої лінійної регресії. Множинна регресія. Проблема колінеарності.

Якісні методи. Міждисциплінарні дослідження політики. Дискурсивні дослідження політики. Анкетування та опитування. Моніторинг. Включене спостереження. Інтерв'ювання та його види. Інтерв'ю: типи, вибірка, організація, путівник проведення, розшифровка інтерв'ю. Фокус групи. Кейс-стаді. Аналіз документів. Дискурс-аналіз. Контент-аналіз. Інтерпретація отриманих даних. Співвідношення якісних і кількісних методів.

Визначення понять «дискурс», «політичний дискурс». Дискурсивний аналіз. Національні школи дискурсивного аналізу.

Орієнтація наукового дослідження на вирішення соціальних проблем в новому міждисциплінарному напрямі - критичному дискурс-аналізі. Роль дискурсу в становленні і відтворенні гендерної нерівності. Критичні роботи про роль дискурсу у відтворенні етнічної нерівності (етноцентризм, націоналізм, расизм). Методики аналізу текстової інформації. Текст як основна форма подання інформації. Політичний текст. Мова як інструмент соціальної влади. Політична коректність.

Тема 4. Моделювання в політичній науці

Моделювання як категорія пізнання. Модель і моделювання. Моделювання і системність у вивченні політики. Види моделювання. Моделювання політичного і переговорного процесів. Переговори як взаємодія різних структур знання. Національні стилі ведення переговорів. Значимість виявлення стійких уявлень про природу політики. Метафоричне моделювання. Політична метафора як спосіб пізнання, структурування і пояснення світу. Метафора як ознака кризового стану суспільства. Формула обчислення «метафоричної сили» тексту К. де Ландшер. Роль метафори в прийнятті політичних рішень. Метафора як «проект дій зі зміни нашого життя». Класифікація метафор по мірі активності суб'єкта в прийнятті рішень (А.Н. Баранов, Ю.Н. Караулов).

Змістовний модуль 3. Презентація наукових досліджень.

Тема 5. Основні вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт

Вступ. Загальні і специфічні принципи структурування філософських текстів. Академічні вимоги до дисертацій (кваліфікаційних текстів). Анотація. Структура вступу. Постановка проблеми й актуалізація. Ступінь розробленості проблеми, аналіз досліджень. Формулювання мети і завдань. Об'єкт і предмет дослідження. Теоретико-методологічні засади. Формулювання наукової новизни. Основні розділи. Структура, форма, зміст і порядок наукового дослідження. Різні стратегії побудови тексту. Індуктивна та дедуктивна форми. Висновки. Висновки/результати дисертаційного дослідження. Практичні та теоретичні складові висновків. Оформлення списку використаних джерел

Тема 6. Публікація та презентація результатів дослідження.

Аналітична записка. Аналітичний звіт. Електоральні дослідження. Policy memo. Публіцистична стаття. Політичний блог. «Стратегії розвитку».

Стаття в журналі. Глава в книзі. Монографія. Рецензія. Науковий доповідь. Дисертація як особливий науковий жанр, її завдання, формальні і змістовні вимоги.

Грантові програми та їх специфіка. Класифікація грантодавців. Українські, міжнародні гранти. Конкурси на отримання дослідницьких грантів. Спільні наукові проекти. Напрямки досліджень. Особливості оформлення запитів/заявок. Форми заявок. Формування і оформлення ідеї. Наукові стипендії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Вечірня форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Методи наукових політичних досліджень.										
Тема 1. Поетапна підготовка та структура дисертаційного дослідження			2		10					
Тема 2. Стратегія проведення політичного дослідження.					10					
Разом за змістовим модулем 1	22		2		20					
Змістовий модуль 2. Аналіз результатів досліджень.										
Тема 3. Узагальнення та оцінка результатів досліджень.			2		20					
Тема 4. Моделювання в політичній науці					10					
Разом за змістовим модулем 2	32		2		30					
Змістовий модуль 3. Презентація наукових досліджень.										
Тема 5. Основні вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт			2		16					
Тема 6. Публікація та презентація результатів дослідження.					16					
Разом за змістовим модулем 3	34		2		32					
ІНДЗ*										
Усього годин	90	2	6		82					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поетапна підготовка та структура дисертаційного дослідження	1
2	Тема 2. Стратегія проведення політичного дослідження.	1
3	Тема 3. Узагальнення та оцінка результатів досліджень.	1
4	Тема 4. Моделювання в політичній науці	1
5	Тема 5. Основні вимоги до оформлення науково-дослідницьких робіт	1
6	Тема 6. Публікація та презентація результатів дослідження.	1
...		6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	Предмет політичної науки	
2	Методологія дослідження у політичній науці	
3	Типи досліджень у політичній науці	
4	Національні школи політичної науки	
5	Нові тенденції в розвитку міжнародних відносин і світового політичного процесу.	
6	Політичні аспекти глобальних проблем сучасності.	
7	Підготовка і прийняття державно-політичних рішень	
8	Політична участь як показник якості політичного режиму	
9	Паблік рілейшнз (ПР) у політичній сфері	
10	Систематизація і оброблення інформації	
11	Прикладний політичний аналіз	
12	Політичне прогнозування	
13	Політичне моделювання	
14	Методи емпіричних досліджень	
15	Кількісні та якісні показники якості виконаного дослідження.	
16	Методи обробки інформації.	
17	Провідні технології та методи досліджень	
18	Правила оформлення дисертації.	
19	Публічний захист дисертаційного дослідження.	
	Разом	82

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Написання примірника оформлення дисертації. Запит наукової дослідної роботи/гранту.

8. Методи навчання

1. Лекція (пояснення, розповідь, презентація, бесіда)
2. Семінарські заняття (індукція, дедукція, пошук інноваційних підходів, дискусія).
3. Самостійна робота (самостійне опрацювання літературних джерел та нормативних документів, підготовка примірника дисертаційного дослідження, презентація та публічний захист)

9. Методи контролю

Поточний контроль

- Оцінювання ступеню активності аспірантів та якості їх виступів з доповідями та коментарів при проведенні дискусій на семінарських заняттях.
- Оцінювання індивідуальних завдань (примірник оформлення основних елементів дисертації)
- Перевірка індивідуальних завдань (оформлення наукової дослідної роботи/гранту)
- Підсумковий контроль
- Перевірка розуміння аспірантами теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатність творчо використовувати накопиченні знання та вміння.

10. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточний контроль			ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			
20	20	20	40	100	100

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Презентація лекційного матеріалу
2. Методичні рекомендації
3. Контрольні питання.

13. Рекомендована література

Основна література

1. Вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 9-10.
2. ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».
3. Андреев Г. И. Основы научной работы и оформление результатов научной деятельности : учеб. пособие / Г. И. Андреев, С. А. Смирнов, В. А. Тихомиров. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 272 с.
4. Берков В. Ф. Философия и методология науки : учеб. пособие / В. Ф. Берков. – М. : Новое знание, 2004. – 336 с.
5. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с.
6. Державні стандарти та нормативні документи до оформлення наукових робіт : ДСТ 30008-95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення". – К.: Держстандарт України, 1995. – 36 с.
7. Державні стандарти та нормативні документи до оформлення наукових робіт : ДСТ 3017-95 "Видання. Основні види та визначення". – К. : Держстандарт України, 1995. – 45 с.

8. Державні стандарти та нормативні документи до оформлення наукових робіт : ДСТ 3582-95 "Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила". – К. : Держстандарт України, 1995. – 16 с.

9. Довідник здобувача наукових ступенів: зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищ. кваліфікації / упоряд. Ю. І. Цеков ; попереднє слово Р. В. Бойка. – К. : Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. – 64 с.

10. Довідник офіційного опонента : Зб. нормат. док. на інформ. матеріалів з питань експертизи дисерт. дослідж. / упоряд. Ю. І. Цеков ; за ред. Р. В. Бойка. – К. : Ред. "Бюл. Вищ. атестац. коміс. України ; вид-во "Толока", 2001. – 64 с.

11. Закон України про вищу освіту

12. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. А. Єрін. – К. : Центр навч. л-ри, 2004. – 212 с.

13. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. - 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 216 с.

14. Лудченко А. А. Основы научных исследований: учеб. пособие / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак. – К. : О-во "Знание", КОО, 2000. – 114 с.

15. Майборода В. К. Основні вимоги до підготовки рукопису дисертації / В. К. Майборода / Вісн. УАДУ. – 2002. – № 3. – С. 343-352.

16. Пілющенко В. Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. Л. Пілющенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – К. : Лібра, 2004. – 344 с.

17. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюл. ВАК України. – 2008. – № 3. – С. 9-13.

18. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. – 2012. – № 4. – С. 18–28.

19. Сурмін Ю.П. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Ю. П. Сурмін. - К. : Навч.-метод. центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2006. - 302 с.

20. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. – К. : НАДУ, 2008. – 184 с.

21. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : посібник / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2004. – 208 с.

22. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки / Пер. с итал. Е. Костюкович. – СПб.: Симпозиум, 2004. – 304 с.

Допоміжна література

1. Аристотель. Метафизика // Аристотель. Сочинения: В 4-х т. – М., 1975, - Т. 1. – С. 65-78.

2. Бут У.К. Исследование: шестнадцать уроков для начинающих авторов / У.К. Бут, Г.Дж. Коломб, Дж.М. Уильямс ; пер. с англ. – М.: Флинта; Наука, 2007. – 360 с.

3. Герасимов И. Г. Структура научного исследования (Философский анализ познавательной деятельности в науке) / И. Г. Герасимов. - М. : Мысль, 1985. – 215 с.
4. Гінзбург М. Д. Система правил українського ділового та наукового стилю // Укр. мова. – 2006. – № 2. – С. 30–43.
5. Грантрайтинг: методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / [О.В. Кулініч, Д.С. Ткачов, С.Є. Ігнат'єв та ін.]; за ред. О.В. Кулініча. – Х.: Регіональний центр міжнародних проектів і програм, 2013. – 78 с.
6. Здобувачу наукового ступеня : метод. рек. / упоряд. С. В. Сьомін. – К. : МАУП, 2002. – 184 с.
7. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. – Введ. 01.07.98. – К. : Держстандарт України, 1998. – 16 с.
8. Кандидатська дисертація: принципи, методи, техніка, технологія : навч. посіб. для асп. / уклад. С. С. Єрмаков. – Х. : ХХІІ, 1998. – 96 с.
9. Котюрова М. П. Стилистика научной речи. – Академия, 2010. – 240 с.
10. Кузин, Ф. А. Кандидатская диссертация. Методика написания, правила оформления и порядок защиты: Практическое пособие для аспирантов и соискателей ученой степени. – 7-е изд., доп. – М.: Ось-89, 2005. – 224 с.
11. Майборода В. К. Попередній розгляд (передзахист) дисертації на засіданні кафедри (відділу) й оформлення відзиву установи, в якій вона виконувалася / В. К. Майборода, С. В. Майборода. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 24 с.
12. Методичні рекомендації по заповненню реєстраційно-облікових документів згідно "Порядку держреєстрації НКДДР та дисертацій". – К. : УкрІНТЕІ, 2000. – 20 с.
13. Мильчин А. Э. Издательский словарь-справочник / А. Э. Мильчин. - 2-е изд., испр. и доп. – М. : ОЛМА-Пресс, 2003. – 560 с.
14. Никифоров А. Стили философского мышления // Вестник Томского государственного университета. Философия. Социология. Политология. – 2009. – № 3 (7). – С. 5 - 17.
15. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюл. ВАК України. – 2000. – № 2. – С. 9-41.
16. Переліки та форми документів, які використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників: наказ ВАК України від 29 трав. 2007 р. № 342 // Бюл. ВАК України. – 2007. – № 6.
17. Попович М. В. О философском анализе языка науки / М. В. Попович. – К. : Наук. думка, 1966. – 224 с.
18. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань / упоряд. Ю. І. Цеков; за ред. Р. В. Бойка. – К. : Ред. "Бюл. Вищ. атест. коміс. України ; вид-во "Толока", 2001. – 32 с.

19. Райзберг Б. А. Диссертация и ученая степень: пособие для соискателей / Б. А. Райзберг. – 4-е изд., доп. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 416 с.
20. Ребрик С. Презентация : 10 уроков / С. Ребрик. – М. : Изд-во "Эксмо", 2006. – 200 с.
21. Рекомендації з підготовки проектних пропозицій за програмою «Горизонт 2020» : методичні вказівки/ Уклад.: С. І. Сидоренко, С. М. Шукаєв, М. О. Зеленська, А. І. Олешкевич, А. О. Романко, І. А. Владимирський. – К. : НТУУ «КПІ», 2014. – 40 с.
22. Селье Г. От мечты к открытию: Как стать ученым : пер с англ. / Г. Селье ; общ. ред. М. Н. Кондрашовой и И. С. Хорола ; послесл. М. Г. Ярошевского и И. С. Хорола. - М. : Прогресс, 1987. - 368 с.
23. Семенов О. М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. – К.: Академія, 2010. – 213 с.
24. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К. : РНКЦ "РІНІТ", 2000. – 259 с.
25. Ушаков Е. В. Введение в философию и методологию науки : учебник / Е. В. Ушаков. – М. : Изд-во "Экзамен", 2005. – 528 с.
26. Фаренік С. А. Логіка і методологія наукового дослідження : наук.-метод. посіб. / С. А. Фаренік. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 340 с.
27. Хабермас Ю. Философия как «местоблюститель» и «интерпретатор» // Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. – СПб.: Наука, 2001. – С. 7-33.
28. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч.посіб. / Г. С. Цехмістрова. – К. : Видавн. дім "Слово", 2003. – 240 с.
29. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця : посібник / А. М. Черній; за заг ред. І. І. Ібадуліна. – К. : Арістей, 2004. – 232 с.
30. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К. : Знання-Прес, 2002. – 295 с.
31. Щедровицкий Г. П. Философия. Наука. Методология / Г. П. Щедровицкий ; ред.-сост. А. А. Пископель, В. Р. Рокитянский, Л. П. Щедровицкий. – М. : Культ. Политики, 1997. – 656 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України. Наука. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/>
2. Перелік наукових фахових видань. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/perelik-vidan/>
3. Як публікуватися в міжнародних рецензованих виданнях. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/yak-publikuvatisya-v-mizhnarodnix-recenzovanix-vidannyax.html>

4. Державний фонд фундаментальних досліджень. Режим доступу: <http://www.dffd.gov.ua/index.php?lang=ua>

5. Міжнародне агентство з розвитку культури, освіти і науки (IADCES). Режим доступу: <http://iadces.com/ru/premii-i-granty/>

6. Фонд громадських досліджень і розвитку (Civilian Research and Development Foundation (CRDF)). Режим доступу: <http://www.crdfglobal.org/grants-and-grantees>

7. Фонд Готліба Даймлера та Карла Бенца. Режим доступу: <https://www.daimler-benz-stiftung.de/cms/en/upcoming-events.html>

8. Міжнародний фонд «Відродження». Режим доступу: <http://www.irf.ua/grants/contests/>

9. Європейський науковий фонд (European Science Foundation). Режим доступу: <http://www.esf.org/coordinating-research/calls-and-funding.html>

10. <https://www.scopus.com/>

11. Домашня сторінка Scopus Info. Режим доступу: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus>

12. Бібліотека філософа. Режим доступу: <https://platona.net/load/>

14. Центр прикладних політичних досліджень «Пента». Режим доступу: <http://penta.org.ua/publications/>

15. Про затвердження вимог до оформлення дисертації. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

16. Центр соціальних та маркетингових досліджень. Режим доступу: <http://socis.kiev.ua/ua/>

17. Федеральне міністерство освіти та наукових досліджень Федеративної Республіки Німеччини. Режим доступу: <https://www.bmbf.de/>